

oproep aan de Raad en het College van de VGC voor een breed gedragen voorbereiding van Stedenfonds III.

Eind 2013 loopt de huidige beleidsovereenkomst tussen de VGC en de Vlaamse Gemeenschap rond de inzet van de middelen van het Stedenfonds af. Stedenfonds II (2008-2013) zal opgevolgd worden door Stedenfonds III (2014-2019). Na publicatie van het rapport van de visitatiecommissie met aanbevelingen voor de komende beleidsperiode wordt nu alles in gereedheid gebracht om Stedenfonds III voor te bereiden. Hoe de krijtlijnen er zullen uitzien zal in hoge mate bepaald worden door beslissingen op politiek niveau, in de VGC-raad en het VGC-college.

Traditioneel een belangrijke partner in de uitvoering van het stedenfondsbeleid is het Nederlandstalig Brussels middenveld, werkzaam op de brede terreinen van welzijn, cultuur, jeugd en onderwijs en opleiding. Bij de opmaak van Stedenfonds II, in april 2007, lanceerden 100 Brusselse stedenfondsprojecten en het toenmalig ondersteuningsinstituut Stads² een Manifest voor een breed gedragen stedenfonds. Dat manifest was eerder een noodkreet omdat er grote ongerustheid uit sprak over de wegen die de VGC met Stedenfonds II zou bewandelen en omdat men beseftte dat men in feite te laat kwam om de discussies nog mee te sturen. We willen vermijden dat dergelijk scenario zich herhaalt. Vandaag is het denkproces nog niet gestart. We zijn ervan overtuigd dat een nieuwe oproep met een duidelijk signaal over de bekommernissen van middenveldorganisaties inzake Stedenfonds III meer dan op zijn plaats is. Deze bekommernis omvat zeker ook een signaal om vanuit het middenveld te kunnen bijdragen aan de voorbereidende werkzaamheden.

De situatie en de toekomst van Brussel baart ons zorgen. Op de demografische vooruitzichten van vergroening, vergrijzing en verkleuring ent

zich een zware financiële en economische crisis. Alle welzijns- en armoedebarmeters staan op storm. Brussel heeft de bedenkelijke eer op alle armoede indicatoren 's lands koploper te zijn. Door besparingen in het stelsel van de sociale zekerheid verzeilen steeds meer mensen in de sociale bijstand en dat terwijl het Gewest tot de rijkste regio's van de Europese Unie behoort. De armoede is geconcentreerd in de Kanaalzone en de negentiende-eeuwse gordel. Veel mensen, vooral jongeren, hebben of krijgen omzeggens geen maatschappelijk perspectief met veelal ongeorganiseerd verzet tegen deze uitzichtloosheid tot gevolg. Met behulp van het sociaal werk poogt men de sociale cohesie en het samenleven in armoedewijken te bevorderen. Ook gaat men meer inzetten op veiligheid, in een poging de overlast in te dijken en onder controle te krijgen. Of men probeert ten derde via ingrepen op de huisvestingsmarkt en in de openbare ruimte deze wijken sociaal gemengder te maken. Deze pistes kunnen op een breed politiek draagvlak bogen, maar ze zullen weinig aarde aan de dijk brengen zolang men de echte dynamiek die schuilt achter samenlevings- en veiligheidsproblemen onvoldoende blijft erkennen. Sociale menging kunnen we verdedigen indien het principe voor alle wijken geldt en indien serieuze begeleidende maatregelen voorkomen dat armen uit hun leef- en woonomgeving verdreven worden. Sociale verdringing is nog veel te vaak het eindresultaat van sociale menging. Onder het mom van armoedebestrijding wordt dan eigenlijk een strijd tegen de armen gevoerd waardoor de polarisatie alleen maar toeneemt.

In het belang van de stad en al haar inwoners heeft Brussel op dit moment vooral meer nood aan een beleid dat ondubbelzinnig

kiest voor een sociaal stijgingsperspectief voor haar minder kansrijke burgers. Een beleid dat zowel lokaal als bovenlokaal voluit en met de diverse beleidsactoren in gesloten slagorde inzet op de strijd tegen de uitsluiting op de terreinen van huisvesting, onderwijs, arbeidsmarkt, kwaliteit van de dienstverlening en een leefbare en veilige woonomgeving, met extra inzet van middelen.

Het stedelijk beleid van de VGC ten tijde van het Sociaal Impulsfonds (1996-2002) en Stedenfonds I (2003-2007) liet zich samenvatten in volgende hoofdlijnen: investeren in een open stadsproject en dit ten behoeve van armoedebestrijding in wijken die daarvoor het meest in aanmerking komen. Wij geloven zoals we hierboven aangaven nog steeds sterk in dit verhaal. Men kan discussiëren over de precieze uitwerking ervan. Ook de initiatiefnemers van 2007 waren zich bewust van een te versnipperde inzet van middelen. Maar het stedenfonds, welke beperkingen het als subsidietechniek ook moge hebben, biedt nog steeds mogelijkheden om middelen daar in te zetten waar de stad en haar bewoners er het meest nood aan hebben. Dit verhaal was breed gedragen, enerzijds omdat er instemming bestond rond de hoofdlijnen, anderzijds omdat onder meer via projecten met een hoog gewestgehalte (wonen en tewerkstelling) aansluiting gezocht werd bij lokale en bovenlokale initiatieven. Conceptie, uitvoering en ondersteuning van het stedenfondsprogramma gebeurde in nauwe samenwerking met het middenveld. Ten gevolge van niet zo breed gedragen koerswijzigingen bij de overgang van Stedenfonds I naar II heeft zich tussen het VGC beleid en delen van het middenveld een ernstige vertrouwensbreuk voorgedaan.

Deze breuk is nog steeds niet hersteld, zeker omdat wij ons bij het nieuwe verhaal dat met Stedenfonds II geschreven werd heel wat vragen

stellen. We roepen de VGC op om zich in de voorbereiding van Stedenfonds III samen met ons te bezinnen over volgende kwesties.

1. In 2007 maakt de VGC met het Stedenfonds de omslag van een beleid van kansarmoedebestrijding naar een algemeen beleid van stedelijke ontwikkeling. Dit wil niet zeggen dat het beoogde maatschappelijk effect van het versterken van maatschappelijk kwetsbare groepen hierbinnen geen plaats meer zou krijgen. Het aandachtspunt wordt wel een beleidsfocus naast andere. De aandacht moet gedeeld worden met die andere focus, namelijk de aantrekkelijkheid van Brussel als leefstad verhogen voor jonge gezinnen met kinderen en voor ouderen. Kan armoedebestrijding dergelijk beleid op twee benen verdragen? De commissie die het stedenfonds in 2011 visiteerde was precies op het punt van armoedebestrijding het scherpst. „De VGC”, aldus de commissie, „legt eerder een sociaal accent in haar bestaande werking, dan dat ze een radicale keuze maakt voor het bestrijden van kansarmoede in Brussel”. Ook het gebrek aan een „overtuigende keuze... om de inspanningen te concentreren daar waar de kansarmoede zich in hoofdzaak bevindt (de arme cirkel)” wijst volgens de commissie in die richting. Wij vragen een discussie over de plaats van armoedebestrijding binnen het Stedenfonds omdat kwetsbare groepen in de huidige crisis meer dan andere het kind van de rekening zijn.
2. Onder het motto „een gemeenschapsproject binnen een stadsproject” is de VGC zich in Stedenfonds II gaan concentreren op de eigen (gemeenschaps) bevoegdheden. Dat gaf de collegeleden de mogelijkheid om met nieuwe projecten nieuwe accenten te leggen, maar dat betekende ook de doodsteek voor ettelijke projecten die hetzij

een te hoog „gewestgehalte“ hadden, hetzij opereerden op het snijpunt van verschillende bevoegdheden. Vooral maar niet uitsluitend wijkontwikkelingsprojecten werden hier het slachtoffer van. De commissie die in 2005 het stedenfonds visiteerde opperde reeds dat „een intern debat over de VGC en gebiedsgerichtheid nog wel een kwaliteitsinjectie kan gebruiken“.

Behoort het niet tot het wezen van elk beleid rond stedelijkheid om ook de gebiedsgerichte dimensie als een belangrijk aandachtspunt te beschouwen en uit te werken? Ook op het punt van gebiedsgericht werken binnen het Stedenfonds vragen wij een diepgaande discussie.

3. Projecten worden sterker dan vroeger gedacht en gerealiseerd vanuit politiek verkavelde bevoegdheden. In welke mate zet deze ratio het zo gekoesterd en gepropageerd voornemen om geïntegreerd en transversaal te werken onder druk? In welke mate hypotheekert dit de samenwerking tussen projecten die inderdaad nog altijd erg versnipperd opereren? Is de transversaliteit tussen de eigen projecten voldoende gewaarborgd via de rode draad van de Nederlandstaligheid alleen?

Het benadrukken van de eigen bevoegdheden en de grotere klemtoon op de Vlaamse insteek verraadt ook een imagobekommernis en een wens tot grotere zichtbaarheid binnen het netwerk van stedelijke beleids-actoren. Faciliteert de nadruk op de eigen identiteit, ook via communautair gevoelige elementen, de samenwerking met andere beleidsactoren of legt dit eerder een hypotheek op samenwerking binnen een globaal stadsproject? Wij vragen een discussie over statuut en inhoud van het begrip transversaliteit binnen het Stedenfonds.

4. Een aanzienlijk deel van het stedenfonds-budget wordt aangewend voor onderhoud en uitbouw van het eigen vastgoedpatrimonium. Ook dit is mee een kwestie van zichtbaarheid in de stad. Kunnen vastgoedinvesteringen die geen vernieuwende kruisbestuivingen beogen met andere stedenfondsdoelstellingen (bv. met sociale tewerkstelling) verhaald worden op dat budget? Welke plaats in te ruimen voor zoekende of vernieuwende (proef)projecten? Dit is tenslotte de vraag naar een discussie over de inzet van stedenfondsmiddelen in relatie tot reguliere budgetten.

Dit zijn de vragen die er ons inziens in de voorbereidende debatten op Stedenfonds III werkelijk toe doen. We hopen dat ze daar ook effectief een plaats krijgen. Des te meer omdat ze betrekking hebben op het punt van de koerswijzigingen die in 2007 werden doorgevoerd en omdat ze essentieel zijn voor een ernstige evaluatie van Stedenfonds II. We zijn alvast vragende partij om in deze debatten een plaats te krijgen. We verwachten van meet af aan dat de VGC het statuut van het inspraakproces in relatie tot de eigen beslissingsbevoegdheid duidelijk maakt en dat discussie mogelijk blijft voor alle fasen van de opmaak van het nieuwe programma. Zoals gezegd willen we hierin een constructieve bijdrage leveren, inspelend op de dringendste behoeften van deze stad en haar bevolking en vanuit het potentieel dat daar aanwezig is.

18 oktober 2012

DE ORGANISATIES DIE DEZE OPROEP ONDSCHRIJVEN

ATELIER GROOT EILAND VZW
AKSENT VZW
BAÏTA VZW
BEGELEID WONEN BRUSSEL VZW
BRUSSELSE BOND VOOR HET RECHT OP WONEN VZW
BRUSSELSE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU (BRAL) VZW
BRUSSELSE WELZIJS- EN GEZONDHEIDSRAAD VZW
BRUSSELS MELDPUNT OUDERENMIS(BE)HANDELING VZW
BRUSSELS PLATFORM ARMOEDE VZW,
BUURTHUIS BONNEVIE VZW,
BUURTSPOORT BRUSSEL VZW,
BUURTWERK CHAMBÉRY VZW,
CASABLANCO VZW,
CAW ARCHIPEL VZW,
CBE BRUSSELLEER VZW
CHATO CHAMBÉRY,
D'BROEJ VZW,
DE BUURTWINKEL VZW,
DE OVERMOLEN VZW,
EAT VZW,
HOBO VZW
HOME-INFO BRUSSEL VZW
LOKAAL DIENSTENCENTRUM CHAMBÉRY
LOKAAL DIENSTENCENTRUM COSMOS VZW
LOKAAL DIENSTENCENTRUM FORUM VZW
LOKAAL DIENSTENCENTRUM HET ANKER VZW
LOKAAL DIENSTENCENTRUM RANDSTAD VZW
SAMENLEVINGSOPBOUW BRUSSEL VZW
SENIORENCESTRUM VZW
TOCHTEN VAN HOOP BRUSSEL VZW
WELZIJSZORG VZW AFDELING BRUSSEL
WIJKPARTENARIAAT VZW
WMKJ CHAMBÉRY